

COVER

de door D66 landelijk beschikbaar gestelde omslag van het lokale verkiezingsprogramma

VOORWOORD

politiek leider D66 in samenspraak met lokale lijsttrekker D66 Haarlem. (niet amendeerbaar)

INLEIDING

door lijsttrekker obv het door de AAV goedgekeurde programma. (niet amendeerbaar)

HOOFDSTUK 1 ONDERWIJS

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1 1.1 *Kwaliteit van het onderwijs*

2 Goed Onderwijs is de voorwaarde voor de ontwikkeling van het individu en de bloei van onze
3 samenleving. Met een goede en passende opleiding kan ieder mens het beste uit zichzelf halen. D66
4 vindt het sociaal als mensen zelf richting kunnen geven aan hun eigen leven. Te vaak gebeurt dat
5 kinderen worden ingeschat op basis van hun afkomst en niet op intellectueel vermogen. Een goed en
6 gevarieerd aanbod van onderwijs, van basisschool tot en met Hogeschool InHolland, maakt Haarlem
7 niet alleen een aantrekkelijke woonstad, maar is ook een vestigingsfactor voor bedrijven en draagt dus
8 bij aan een goed economische klimaat.

9 1.2 *Voorkom achterstanden*

10 In Haarlem moeten we voorkomen dat kinderen van laagopgeleide ouders met een taalachterstand aan
11 het onderwijs beginnen. Een belangrijk instrument hierbij zijn de voor- en vroegschoolse programma's.
12 D66 wil meer inzetten op het aanpakken van achterstand bij heel jonge kinderen op de peuterschool.

13 1.3 *Maatwerk*

14 Kleinschaligheid, maatwerk en persoonlijke aandacht binnen grote scholengemeenschappen. Een
15 gevarieerd schoolaanbod van kleinere scholen die op basis van verschillende pedagogische concepten
16 onderwijs aanbieden. Welke concepten dat zijn is aan de besturen en de ouders

17 1.4 *Verantwoordelijkheid ligt bij ouders*

18 Niet de scholen zijn verantwoordelijk voor opvoeding en gedrag van hun kinderen. Maar de ouders of
19 verzorgers. Scholen moeten, gesteund door de gemeente, bereid zijn de ouders duidelijk aan te spreken
20 op deze verantwoordelijkheden.

21 1.5 *Keuze*

22 D66 wil geen eenheidsworst er moet wat te kiezen zijn, voor leerlingen en ouders. De trend van
23 regionale fusies van schoolbesturen moet niet doorslaan. Het moet helder zijn waar verantwoording
24 over het gevoerde beleid wordt afgelegd. De gemeente heeft een huisvestigingsverplichting .

25 1.6 *Schooluitval terugdringen*

26 Te veel mensen maken opleiding niet af, omdat ze slecht lezen, schrijven en rekenen. Hun kansen op
27 de arbeidsmarkt minimaal. D66 wil samen met de regio extra inzetten op spijbelen en schooluitval.

28 Inburgeringscursussen en volwasseneducatie zijn goede instrumenten om laaggeletterdheid en

- 29   analfabetisme aan te pakken. Waar mogelijk verbinden aan Brede school.
- 30   Onderwijs vormt één van de peilers van de ontwikkeling van kinderen, economische groei en
31   maatschappelijke stijging. D66 wil dat de gemeente een pro-actief onderwijsbeleid voert. D66 wil dat
32   de capaciteit van leerlingen (onbenut toptalent, studie-uitval, verkeerde studiekeuzes) beter wordt
33   benut. Om dit te realiseren pleiten wij voor verbeteringen in alle schakels van het onderwijs.
- 34   Beroepsonderwijs en regionale arbeidsmarkt zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Voor D66 is
35   een optimale samenwerking tussen onderwijs, werkgevers en re-integratiebedrijven en overheid een
36   speerpunt voor Haarlem. Daarbij zijn, wat D66 betreft, de behoeftes van het bedrijfsleven leidend.
- 37   **1.7   *Betrokkenheid sociale context***
- 38   D66 vindt dat familie, burens, leerkrachten en huisartsen meer betrokken moet worden bij de opvoeding
39   van kinderen in gezinnen.
- 40   Op dit moment zijn gezinnen meer op zichzelf aangewezen en opvoeden wordt steeds meer een
41   individuele kwestie. Het zijn in de praktijk vaker professionals die de gezinnen ondersteunen in plaats
42   van sociale netwerken. Het huidige is vooral bedoeld voor een beperkte groep van probleemkinderen
43   en is uitgemond tot een beleid van preventieve jeugdzorg.
- 44   Wat D66 betreft is een groter beroep op de inzet van sociale netwerken in de omgeving van gezinnen
45   nodig.
- 46   Professionals maar ook de overheid zouden meer kunnen stimuleren bijvoorbeeld door het creëren van
47   informele ontmoetingsplaatsen voor ouders op plaatsen als kinderdagverblijven en scholen.
- 48   ***Doelstellingen***
- 49   •   Achterstand bij jonge kinderen wegwerken
- 50   •   Optimaliseren samenwerking werkgevers, onderwijs en re-integratiebedrijven
- 51   •   Bevorderen betrokkenheid sociale context

HOOFDSTUK 2 ECONOMIE, BEDRIJVEN EN WERKGELEGENHEID

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1

2 **2.1 Ondernemerschap nog meer stimuleren**

3 D66 zet in op het verder intensiveren van ondernemerschap. D66 wil dat ondernemerschap
4 nadrukkelijker en op alle niveaus in het onderwijsaanbod aan bod komt. Daarnaast bepleit D66 de
5 komst van een Haarlemse Ondernemers Academie met als motto: 'Ondernemen leer je van
6 ondernemers'. Potentiële topondernemers worden in Haarlem geschoold en klaargestoomd voor een
7 glansrijke ondernemerscarrière. Bij de totstandkoming van deze academie werkt de gemeente samen
8 het (georganiseerde) bedrijfsleven en bestaande Haarlemse kennisinstellingen als InHolland.

9 **2.2 Meer startende ondernemers**

10 D66 richt zich op de grote groep potentiële ondernemers door specifieke informatievoorziening,
11 vereenvoudigen van regels en de kennis over financieringsmogelijkheden bij deze groep te vergroten.

12 **2.3 Allochtone ondernemers**

13 Het aantal ondernemers met een allochtone achtergrond in Haarlem groeit. Dat is fantastisch voor de
14 economie en onze stad. Toch blijven veel kansen onbenut, omdat de etnische ondernemer relatief
15 geïsoleerd opereert en veelal beperkt toegang heeft tot de autochtone netwerken. D66 hecht grote
16 waarde aan de economische en maatschappelijke bijdrage van de allochtone ondernemer en wij vinden
17 dat we de culturele diversiteit in onze stad optimaal moeten benutten door het actief ondersteunen van
18 allochtone ondernemers.

19 **2.4 Niet meer maar betere regels en handhaving**

20 Dat er goed gecontroleerd moet worden door de overheid en dat bedrijven wetten en regels na moeten
21 leven spreekt voor zich. D66 vindt echter dat de wijze waarop handhaving en controle plaatsvindt beter
22 kan. D66 pleit voor minder en eenduidige regels. Daarbij willen wij onze gemeente stimuleren
23 fundamenteel anders te kijken naar wet- en regelgeving. D66 is voor wetgeving die uitgaat van 'ja,
24 tenzij' in plaats van 'nee, mits'. Bij elke aanvraag van een vergunning door ondernemers geldt
25 bovendien onverkort het principe van Lex Silencio.

26 **2.5 Ruimte voor bedrijven**

27 D66 heeft kortom scherp oog voor de positieve effecten van de aanwezigheid van bedrijven, winkels,
28 horeca en recreatiemogelijkheden op ons woon- en leefmilieu en biedt hen de ruimte. Wij zien groot
29 maatschappelijk belang in behoud en herinrichten van bedrijventerreinen en vinden het noodzakelijk
30 dat bestaande bedrijven, bijvoorbeeld op de Waardepolder, hun (milieu) ruimte behouden. Concreet
31 betekent dat dus geen woningbouw in de Waardepolder en behoud van de huidige zonering.

32 **2.6 Altijd een Economische Effect Rapportage**

33 Aan elk plan voor (her)ontwikkeling, slopen of bouwen in onze stad worden de economische effecten
34 in kaart gebracht via een Economische Effect Rapportage (EER) en op eenzelfde manier bij de
35 besluitvorming betrokken als dat gebeurt bij een Milieu Effect Rapportage (MER).

36 **2.7 Wijken sterker door economie**

37 Economie is vaak het hart van een wijk. D66 wil de economie in de Haarlemse wijken vergroten en het
38 sociale profiel van de wijk verbeteren en versterken. Wij willen meer investeringen in de
39 wijk economie, behoud van voldoende bakkers, slaggers, dierenwinkels en groenteboeren dicht bij de

40 mensen en de mogelijkheid van het combineren van wonen en werken in wijken. De corporaties zullen
41 dit moeten oppakken, Haarlem moet hen daarvoor de ruimte geven.

42 **2.8 Haarlem en de economie van de regio**

43 Haarlem levert een belangrijke bijdrage aan de economische ontwikkeling van onze regio.
44 Tegelijkertijd biedt de regio ons economische kansen. D66 zet steviger dan ooit in op regionale
45 samenwerking en meent dat Haarlem daarin, vaker dan nu, het initiatief moet nemen bij het aanjagen
46 van ontwikkelingen. De economische agenda die Haarlem voert moet bijdragen aan het versterken van
47 de (internationale) concurrentiepositie van de Metropoolregio.

48 **2.9 (Internationale) Acquisitie**

49 Haarlem koestert haar huidige bedrijfsleven. Hun welzijn is topprioriteit. Daarnaast voert Haarlem, in
50 samenwerking met het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de Metropoolregio, een stevig marketing en
51 acquisitiebeleid uit om (internationaal) opererende bedrijven en kenniswerkers aan zich te binden.
52 Kennisintensieve bedrijven hebben onze bijzondere aandacht. D66 realiseert zich dat kennisintensieve
53 bedrijven vaak kiezen voor een vestigingsgemeente met een wervend woonmilieu.

54 **2.10 Aanbesteden**

55 De gemeente geeft jaarlijks vele miljoenen euro's uit aan leveranciers. In een groot aantal gevallen is
56 de keuze voor een leverancier het resultaat van een (internationale) aanbesteding. D66 bepleit een grote
57 Europese economie maar vindt dat de gemeente alle beschikbare ruimte moet benutten om deze
58 ingewikkelde aanbestedingen een stukje minder ingewikkeld te maken zodanig dat (1) de
59 bureaucratische rompslomp wordt beperkt en kleine MKB ondernemers deel kunnen nemen in de race
60 om een aanbesteding.

61 **2.11 Een effectief centrale plek voor (potentiële) ondernemers!**

62 Dienstverlening aan (potentiële) ondernemers vindt integraal plaats. Alle partijen die op de een of
63 andere manier aan ondernemersbegeleiding of ondersteuning doen, doen dit vanaf een centrale plaats.
64 Deze integrale aanpak vergroot de effectiviteit en beperkt de bureaucratie. Op dit moment zien
65 ondernemers door de bomen het bos niet meer. Ook het startersbeleid zou vanuit deze samenwerking
66 vorm en inhoud moeten krijgen.

67 **2.12 Toerisme**

68 Toerisme is een belangrijke economische sector in onze stad en heeft bovendien een positief effect op
69 het voorzieningenniveau van de binnenstad. D66 pleit voor het verder uitbouwen van de
70 wervingskracht van Haarlem voor (internationale) toeristen en zakelijke reizigers door in te zetten op
71 een goede samenwerking tussen verschillende toeristische attracties, steden en samenwerking met onze
72 regio. Doel is de toerist boeien en binden, versnippering van promotiebudgetten tegen gaan en het op
73 een effectieve manier bewerken van de buitenlandse markt.

74 **Doelstellingen**

- 75 • Meer startende ondernemers
- 76 • Haarlemse Ondernemers Academie
- 77 • Minder regels maar beter handhaven
- 78 • Economische Effect Rapportage bij (her) ontwikkelingen
- 79 • Beter en efficiënter Ondernemersloket

HOOFDSTUK 3 ARBEIDSMARKT

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1 3.1 *Nauwe samenwerking met het bedrijfsleven*

2 Door vergrijzing en gebrek aan gekwalificeerd personeel krijgt onze regio de komende decennia te
3 maken met structurele krapte op de arbeidsmarkt. Het is noodzakelijk dat we, in nauwe samenwerking
4 met ondernemers, nieuwe arbeidscapaciteit aan weten te boren. Deze vinden we in groepen als
5 schoolverlaters, ouderen, immigranten en bijvoorbeeld arbeidsgehandicapten. In een coalitie van
6 MKB, VNO-NCW en de Kamer van Koophandel wil D66 het bedrijfsleven ondersteunen bij het
7 realiseren van een onderscheidende economische positionering van onze stad en regio.

8 3.2 *Pro-actief arbeidsmarktbeleid*

9 Wat D66 betreft voert Haarlem een pro-actief arbeidsmarktbeleid gericht op het verkleinen en zo
10 mogelijk wegnemen van de kwantitatieve en kwalitatieve mismatches op onze stedelijke en regionale
11 arbeidsmarkt. Dit beleid gaat verder dan het terugdringen van het aantal bijstandsgerechtigden. In
12 samenwerking met de Kamer van Koophandel, het MKB en de kennisinstellingen brengen wij in kaart
13 wat de toekomstige vraag in onze stad gaat zijn en ontwikkelen we instrumenten om op deze vraag in
14 te spelen.

15 *Doelstellingen*

- 16 • In een brede coalitie boren we nieuwe arbeidscapaciteit aan
- 17 • Wervend programma in samenwerking met het bedrijfsleven om onze stad onderscheidend te
18 positioneren.
- 19 • Oprichting Taskforce 'Arbeidsmarkt Haarlem 2020' bestaande uit vertegenwoordigers van
20 het (georganiseerde) bedrijfsleven met als doel het College te adviseren over de Haarlemse
21 arbeidsmarkt 2020 en verder.

22

HOOFDSTUK 4 SOCIALE ZAKEN EN ZORG

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1 **4.1 De eigen kracht van mensen**

2 D66 vertrouwt op de eigen kracht van mensen. Onze visie bevat: ondersteunen bij wat men echt niet
3 meer kan. Dat betekent dat de sociale infrastructuur zodanig ingericht dient te worden dat de mensen
4 inderdaad in staat zijn eigen keuzes te maken en flexibele en samenhangende ondersteuning wordt
5 geboden.. D66 vraagt om transparantie over keuzemogelijkheden voor raad en burgers/WMO-raad over
6 de vele terreinen van de WMO voordat middelen worden verdeeld. Laten we los komen van
7 vastgelegde begrotingsposten en instellingsubsidies, ga uit van de vraag.

8 **4.2 Sterke WMO gebruikersraad**

9 Wat D66 betreft staat de burger aan het roer. De gemeente is verplicht het WMO beleid af te stemmen
10 bij gebruikers. D66 pleit voor een sterke WMO gebruikersraad die beschikt over expertise en
11 ondersteuning. Daarbij wordt de klanttevredenheid bepaald op basis van meetbare normen voor
12 effectiviteit. Ook wordt de bijdrage van de ondersteunende organisatie gemonitord.

13 Belangrijke uitgangspunten voor D66 zijn de mogelijkheden voor persoonsgebonden budget voor
14 hulpmiddelen. D66 pleit voor een ruime verordening, vastgelegde periode voor indicatiestelling, een
15 goede bezwaarprocedure met onafhankelijke bezwaarcommissie die bindend advies verstrekt.

16 **4.3 Mantelzorgers ontlasten en versterken**

17 D66 wil dat mantelzorgers worden ontlast en versterkt en daarom pleiten wij voor samenhangend
18 beleid met bijvoorbeeld de Sociale Dienst en pleiten wij voor de vrijstelling van de werkplicht voor
19 mantelzorgers.

20 **4.4 Vrijwilligers stimuleren, binden en verbinden**

21 De bereidheid om informele hulp te verlenen is er altijd geweest. De vrijwilliger anno 2009 zal echter
22 minder snel geneigd zijn langdurig verplichtingen en binding aan te gaan. Wat D66 betreft anticipeert
23 de gemeente hierop en daagt zij uit tot nieuwe vormen. D66 wil af van het verbrokkelde beleid op het
24 gebied van vrijwilligers organisaties en zet in op een sluitend vrijwilligersbeleid.

25 **4.5 Gemeentelijk maatwerk optimaal benutten**

26 D66 ziet er op toe dan niet alle flexibiliteit die de gemeente feitelijk heeft in regelingen worden gevat.
27 Voorbeeld: geef mensen de ruimte om met een PGB eigen oplossingen te financieren (bijvoorbeeld een
28 verbouwde tandem i.p.v. een (duurdere) rolstoelfiets. Leg niet alles vast in eisen met facturen.

29 **4.6 Europese aanbesteding thuiszorg**

30 Wat D66 betreft worden criteria voor aanbesteding zodanig opgesteld dat normen voor effectiviteit
31 naast prijs in de toekenning een wegingsfactor zijn. Haarlem heeft overschotten op de WMO-balans,
32 terwijl budgetten voor voorzieningen vaak nijpend zijn. D66 wil extra in zetten op cliëntenbelangen,
33 aanbevelingen door WMO-raad, extra voorzieningen, opvoedondersteuning etc. Inzage in
34 bestuurderssalariissen kan verkregen worden door jaarverslagen en meegenomen worden in de
35 aanbesteding. Er moet zodanig aanbesteed worden dat ook kleine organisaties kunnen inschrijven.

36 **4.7 Bureaucratie verminderen, klantvriendelijkheid bevorderen**

37 Vaak hebben cliënten te maken met meerdere hulpverleners, betaald vanuit verschillende bronnen: de
38 huishoudelijke hulp door de gemeente, de thuiszorgmedewerker uit de AWBZ en een

39 opvoedondersteuner vanuit Jeugdzorg. Dan betekent dat één gezin meerdere indicaties moet aanvragen,
40 met meerdere zorgaanbieders moet onderhandelen, eventueel zelfs meerdere Patiënt Gebonden
41 Budgetten (PGB's) administraties moet voeren. D66 wil samenwerking bevorderen tussen 'aanbieders'
42 zodanig dat een cliënt één aanspreekpunt heeft. Neem dit mee als criterium in de aanbesteding.

43 **4.8 Beloon prestatie en deel de welvaart**

44 De gemeente dient de regie te voeren over machtige nieuwe zorg/ welzijnsinstellingen. Door
45 schaalvergroting en het wegnemen van schotten tussen ouderen-, gehandicapten- en
46 welzijnsvoorzieningen ontstaan machtige nieuwe instellingen. De organisaties zijn partners binnen
47 zorg- en welzijnsbeleid, zoals corporaties die ook welzijnsdiensten aanbieden. Maak contractuele
48 afspraken die aansluiten bij aanbevelingen/ evaluaties vanuit de cliënten of WMO-raad. Wat D66
49 betreft wordt dit tevens opgenomen in de aanbesteding. Er moet een warme relatie zijn met de cliënt.

50 **4.9 Streef naar duurzame en harmonieuze ontwikkeling**

51 D66 bepleit duurzame woonaanpassingen en aanpasbaar bouwen. D66 is voorstander van het toepassen
52 van innovatie om het langer in eigen woning of woonomgeving verblijven mogelijk te maken. D66 wil
53 in kaart gebracht hebben over hoeveel aangepaste woningen (nultreden) en zorgwoningen de gemeente
54 beschikt.

55 **4.10 Koester de grondrechten en gedeelde waarden**

56 D66 bepleit een actieve benadering van de inzet van een ouderenadviseur. Tijdig bijvoorbeeld
57 eenzaamheid opsporen bevordert het welzijn van mensen. Alle doelgroepen moeten voldoende bediend
58 worden door de WMO. De gemeente dient adequaat te handelen bij vragen van licht dementerenden,
59 verslaafden, psychiatrische patiënten.

60 **4.11 Vertrouw op de eigen kracht van mensen**

61 D66 wil gezond gedrag voor mensen gemakkelijker maken. Ongezond gedrag is niet iets van het
62 individu alleen. De overheid kan een 'gezonde keuze' gemakkelijker maken door: wetgeving,
63 voorlichting en prijsbeleid. Lokale voorbeelden: leefomgeving die uitdaagt tot bewegen, gezonde
64 producten makkelijker beschikbaar maken (verkooppunten, prijs, promotie), campagnes op de
65 speerpunten uit de Rijkspreventienota, overgewichtprogramma's voor de jeugd.

66 **4.12 Tabak en alcohol**

67 D66 vindt het van belang dat niet alleen supermarkten, maar ook andere drankverkopers zoals de
68 sportvereniging aan regelgeving wordt gehouden. Opvoeders moeten hun verantwoordelijkheid nemen
69 en via bijvoorbeeld de nieuw opgerichte Centra voor Jeugd en Gezin ondersteuning vinden in
70 opvoedingsvragen rond ondermeer alcohol en tabak. Jongeren zelf dienen als zij met alcohol over de
71 schreef gaan met een gericht 'lik-op-stuk' beleid op basis van bestaande wet- en regelgeving te worden
72 aangepakt.

73 **4.13 Preventie voor een gezonder leven**

74 Nederland raakt met gezondheid internationaal achterop. Juist op lokaal niveau kan preventie vorm
75 krijgen. Laat de gemeentelijke nota gezondheidsbeleid aansluiten op de vijf landelijke speerpunten
76 voor preventie en benut (GGD) rapportages over de regionale gezondheid. Zet op die onderwerpen en
77 in die buurten in, waar dit het hardste nodig is. De WMO (gericht op 'meedoen' van een ieder) en het
78 gemeentelijk gezondheidsbeleid moeten elkaar versterken. Dit betekent dat de gemeente een regierol
79 moet nemen en deskundigheid en capaciteit moet leveren, zodat bij de uitvoering door ketenpartners
80 sprake is van structuur, logica en samenwerking. Dit kan door het aanstellen van een
81 gezondheidsregisseur. Op gemeentelijk niveau moet ook in het denken over ruimtelijke ordening en

82 sociaal beleid het volksgezondheidsaspect een belangrijke rol krijgen. Dit past binnen het takenpakket
83 van deze regisseur.

84 *4.14 Cultuurverschillen*

85 Op het gedrag op het gebied van eten, drinken en bewegen spelen culturele verschillen een rol. Zet
86 naast algemene preventie in op het bereiken van specifieke doelgroepen met gerichte
87 gezondheidsinformatie zodat de informatie beter aansluit om eigen (gezondere) keuzes te maken. Voer
88 ook programma's met de betrokken mensen uit. De gemeente moet de gezondheid van de inwoners
89 monitoren.

90 *Doelstellingen*

- 91 • Tevredenheidsenquêtes van de WMO-raad leveren elk jaar een beter resultaat
- 92 • Een kwart van de zorg wordt geleverd door kleine organisaties
- 93 • Het percentage verslaafden aan alcohol en drugs is over 4 jaar gedaald met een kwart
- 94 • Het percentage mensen met overgewicht is over 4 jaar gedaald met een kwart

HOOFDSTUK 5 MILIEU EN DUURZAAMHEID

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1 **5.1 Wereld goed achterlaten**

2 D66 heeft niet alleen de belangen van de korte termijn voor ogen maar wil de wereld ook geschikt
3 houden voor onze toekomstige generaties. We willen daarom naar een samenleving die de wereld net
4 zo goed achterlaat voor onze nakomelingen als dat we hem zelf hebben aangetroffen. Dat wil zeggen
5 dat we naar een duurzame samenleving toe moeten. De overheid heeft daarin een voorbeeldfunctie
6 voor de burgers zonder te tornen aan de verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven die hetzelfde
7 behoren na te streven.

8 **5.2 We werken klimaat neutraal**

9 Belangrijk kenmerk voor een duurzame aanpak is klimaat neutraal werken, dat wil zeggen dat per saldo
10 geen broeikasgassen worden uitgestoten. Zuinig omgaan met energie is daarin een belangrijke peiler.
11 Haarlem behoort op korte termijn een plan van aanpak te leveren voor de wijze waarop zij komt tot een
12 klimaatneutrale eigen omgeving. Hoewel de overheid een voorbeeldfunctie heeft is haar feitelijke
13 invloed op dit belangrijke thema beperkt. De invloed van bijvoorbeeld de industrie, de transportsector
14 en individuele burgers is veel groter. Het beïnvloeden van het gedrag van burgers is daarom
15 belangrijker dan de eigen acties. De gemeente geeft het goede voorbeeld door te laten zien hoe inhoud
16 gegeven kan worden aan een duurzaam milieugedrag. Daarbij mijdt de gemeente activiteiten die het
17 milieu te zeer belasten.

18 **5.3 Duurzaamheid betrekken bij investeringen**

19 Bij investeringsbeslissingen behoort nadrukkelijk gelet te worden op de effecten over de gehele
20 looptijd waarop de investering op van invloed is. Niet de omvang van het investeringsbedrag is
21 bepalend maar de 'cost of ownership' voor de te maken keuzes. Bij nieuwbouw dient altijd de
22 opwekking en benutting van duurzame energie meegenomen te worden. Ook bij openbare verlichting,
23 vuilverwerking en vervoer van de gemeente moet gericht worden op efficiënt en schoon energie
24 gebruik. Met woningcorporaties moet door prestatieovereenkomsten woningisolatie bevorderd worden.

25 **5.4 Vervuiler betaalt**

26 Milieuheffingen behoren uit te gaan van het principe; de vervuiler betaalt. Dat hierbij juist een
27 consequente handhaving een belangrijke flankerende maatregel is mag niet uit het oog worden
28 verloren.

29 **5.5 Vaker de fiets**

30 Belangrijke maatregel is het terugdringen van het autogebruik. Dat betekent meer geld en aandacht
31 naar fiets en openbaar vervoer.

32 **5.6 Meer energiezuinig vervoer**

33 D66 wil dat de gemeente versneld overstapt op energiezuinig vervoer. Elk nieuw aan te schaffen
34 vervoermiddel behoort op het moment van aanschaf aantoonbaar als zeer energiezuinig bekend staan,
35 bijvoorbeeld hybride of zelfs 100% elektrisch auto's. Voor de bestaande vervoersmiddelen wil D66
36 graag onderzocht zien of vervroegde vervanging een reële mogelijkheid is.

37 **5.7 Goederenvervoer over water stimuleren**

38 D66 heeft het goederenvervoer over water altijd gestimuleerd omdat het milieuvriendelijk is. Nu de
39 vaargeul van het Spaarne uitgebaggerd is zou een aanlegsteiger bij de Waarderpolder voor de

40 beroepsvaart, het goederenvervoer over water kunnen stimuleren.

41

42 **5.8 Terugdringen geluidshinder**

43 Het gemeentelijke milieubeleid behoort zich te richten op het terugdringen van geluidshinder (t.g.v.
44 lucht en wegverkeer), chemische verontreiniging (vooral door vliegtuigen), stankhinder (t.g.v.
45 afvalverwerking, compostering etc.), risico's van explosiegevaar (spoorwegen) en lokale
46 verontreinigingen van lucht, water en bodem. D66 dringt aan op een meetmethode, die een juist beeld
47 geeft van de feitelijk veroorzaakte hinder, om de ontwikkelingen te kunnen volgen.

48 **5.9 Structureel vastleggen van meetresultaten**

49 Structurele verslaglegging van meetresultaten is een zeer krachtig instrument om het bewustzijn van
50 effecten van gedrag te stimuleren. Noodzakelijke maatregelen ontstaan dan doorgaans op natuurlijke
51 wijze.

52 **5.10 Milieuaspecten betrekken**

53 Bij ruimtelijke ordening en volkshuisvesting behoort bij iedere afweging rekening gehouden worden
54 met milieuaspecten; de duurzaamheid moet in elk plan voorop staan. Daarnaast dient er bij de
55 voorbereiding van het ruimtelijke orderingsbeleid, het vaststellen van bouwverordeningen en
56 kapvergunningen altijd gekeken te worden naar de gevolgen voor het milieu. D66 blijft alert op het
57 milieu in de diverse beleidsterreinen. De gemeente behoort een belangrijke rol te spelen bij het
58 stimuleren van het gedrag van onze inwoners voor wat betreft het scheiden van afval, preventie van
59 afval en beperking van het watergebruik. Duurzaamheid houdt in afgewogen ontwikkelen.
60 Infrastructuur moet gelijk op gepland worden met de planning van ontwikkelingen en niet pas achteraf.
61 Bij vooral infrastructurele projecten behoort naast de investering ook naar de kosten en gevolgen in de
62 gebruiksfase gekeken te worden waaronder energie en water. Onze gemeente behoort te participeren in
63 projecten die tot schone energie leiden.

64 **Doelstellingen**

- 65
- Woningen van wooncorporaties zijn over 4 jaar 20% zuiniger in energie verbruik
- 66
- Eind 2010 heeft de gemeente Haarlem een plan hoe de gemeente klimaat neutraal wordt is dat er al niet? Haarlem Klimaatneutraal?
- 67

68

HOOFDSTUK 6 WONEN, WERKEN, WEGEN, WATER & GROEN

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1 **6.1 Groene Zoom**

2 Haarlem heeft een sterk versteende kern met een groene zone (de Groene Zoom) rondom. Die Groene
3 Zoom, waar wat D66 betreft niet aan getornd mag worden, biedt enige compensatie voor het ontbreken
4 van groen in de binnenstad en de omliggende oudere stadswijken, maar niet voldoende. Gebiedsvisies
5 en bestemmingsplannen moeten systematisch getoetst worden op aanwezigheid van voldoende
6 kleinschalig groen.

7 **6.2 Grens in zicht**

8 D66 vindt dat de grens wat betreft stedelijke verdichting in zicht komt. Dat betekent niet dat er ooit
9 sprake zal zijn van een bouwstop, een stad moet immers in beweging blijven. Het betekent wel dat het
10 percentage bebouwd oppervlak niet meer kan en mag groeien. Het zal nog een hele opgave worden om
11 op onze Haarlemse postzegel 150.000 inwoners op een duurzame manier te huisvesten. Niemand, ook
12 niet de kwetsbare groepen, heeft baat bij een overbevolkte stad. D66 realiseert zich dat we binnen de
13 grenzen van Haarlem onvoldoende kunnen doen om ons landelijk pleidooi voor meer en beter
14 toegankelijke starterswoningen te realiseren. Gelukkig kan dit regionaal worden opgelost. Voor dat
15 beroep op met name Haarlemmermeer hoeft Haarlem zich niet te schamen, Haarlem functioneert
16 immers als kerngemeente voor tal van voorzieningen op gebied van Sport, Cultuur en Recreatie.

17 **6.3 19.000 goedkope huurwoningen**

18 Hoe verleidelijk het ook is voor ontwikkelaars en corporaties om voor de hogere inkomens te bouwen,
19 D66 vindt dat de kernvoorraad van 19.000 betaalbare huurwoningen in stand gehouden moet worden.

20 **6.4 Accent op duurzaamheid**

21 Energiezuinige woningen kunnen vaak enkel als vervangende nieuwbouw gerealiseerd worden, stellen
22 de woningcorporaties. D66 is het daarmee eens en vindt dat bij het samenstellen van het
23 woningprogramma niet de kale huur maatgevend moet zijn, maar het totaal aan vaste woonlasten. Op
24 die manier blijft wonen met de almaar stijgende energieprijzen ook in de toekomst betaalbaar.

25 **6.5 Wonen en werken**

26 Amsterdam, Corus en Schiphol blijven nu eenmaal grote werkgevers, maar de werkgelegenheid in
27 Haarlem zelf kan en moet bevorderd worden. Alleen zo kan door vermindering van woon- werk
28 verkeer een bijdrage geleverd worden aan onze klimaatdoelstellingen.

29 **6.6 Slimmer gebruik van schaarse grond**

30 Bij de verdeling tussen wegen, water, en groen kunnen we vooral zorgen dat het water en het groen
31 recreatief beter gebruikt kan worden. Veel water is nog niet voor pleziervaart toegankelijk, veel groen
32 door de versnippering of door onvoldoende onderhoud niet aantrekkelijk. D66 wil daar verbetering in
33 brengen..

34 **Doelstellingen**

- 35 • Geen groei van percentage reeds bebouwd oppervlak
- 36 • Kernvoorraad starter huurwoningen blijft in stand

HOOFDSTUK 7 BEREIKBAARHEID

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1 7.1 *De bereikbaarheid van en in de stad, fiets, OV en auto*

2 D66 heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het verbeteren van de bereikbaarheid, maar het werk is
3 nog niet voltooid. We hebben de Schoterbrug, de Oostweg, en straks de fly-overs nabij station
4 Spaarnwoude, goed voor de bereikbaarheid van de Waarderpolder, maar onvoldoende voor de
5 bereikbaarheid van het Centrum. D66 wil een omvangrijk pakket aan maatregelen, zaken die soms
6 morgen, soms pas over 15 jaar gerealiseerd hoeven te worden, maar waar we nu wel over moeten
7 besluiten.

8 7.2 *Meer fietsvoorzieningen*

9 Haarlem kent nog steeds een aanzienlijke achterstand op het gebied van fietsvoorzieningen zoals goede
10 en logische fietsroutes van noord naar zuid, van oost naar west. Een aantal fietsvoorzieningen komt in
11 aanmerking voor 90% subsidie en kunnen ook in deze lastige tijden doorgang vinden. D66 wil
12 voorkomen dat veel plannen blijven steken in het papieren stadium.

13 7.3 *Verbeteren bereikbaarheid per trein, bus en auto*

14 Het is een feit dat de helft van alle auto's intern Haarlems verkeer betreft en dat zou anders kunnen, wil
15 de stad niet dichtslippen. Haarlem kan om allerlei redenen meer van de fiets gebruik maken, D66 wil
16 daar doorlopend aandacht aan geven. Bijna een derde van alle omzet in onze stad wordt door klanten
17 van buiten Haarlem gegenereerd. De bereikbaarheid van Haarlem vanuit trein, bus en auto is voor de
18 vitaliteit dus letterlijk van levensbelang. De NS en Connexion moeten Haarlem aansluiten op het
19 Nachtnet, de Zuidtangent moet zo spoedig mogelijk worden omgezet in een light railverbinding met
20 Schiphol, en zo spoedig mogelijk met de Amsterdamse Zuid-As. Maar ook de autobezoeker mag
21 bediend worden, niet met meer asfalt, maar wel met een goede parkeervoorziening oostelijk van de
22 binnenstad.

23 Zo zal er, nu de Nieuwe Gracht vanwege de risico's aan de historische omgeving afvalt in de omgeving
24 politiebureau Koudehorn een geschikte locatie gezocht moeten worden. D66 is tegenstander van
25 uitbreiding van de Parkeergarage de Kamp. Uitbreiding betekent dat de knoop rond de Langebrug
26 vanwege kruisende scheepvaart, bussen en autoverkeer nog vaster komt te zitten.

27 7.4 *Parkeertarieven*

28 D66 realiseert zich dat in deze economisch lastige tijden het investeren in infrastructuur een moeilijke
29 opgave is. Toch, of liever, juist daarom moet Haarlem dat blijven doen. D66 wil het oude
30 bereikbaarheidsfonds weer in ere herstellen, om voor openbaar vervoer, voetganger, fiets en auto
31 noodzakelijke investeringen te kunnen doen. Daar waar aanvaardbaar, moeten hogere parkeertarieven
32 dit bereikbaarheidsfonds voeden.

33 7.5 *Tunnel Zuid Tangent*

34 We zijn een voorstander van het samen met de provincie Noord-Holland aanvragen van een
35 Rijkssubsidie voor een ZuidTangenttunnel. Niet om deze morgen aan te leggen, maar om het mogelijk
36 te maken dat we dat over pakweg 15 jaar kunnen doen. Zonder die tunnel zal de auto steeds meer ten
37 faveure van de ZuidTangent achter stoplichten in de file worden gezet, en dat vinden we
38 onaanvaardbaar. Een ongelijkvloerse kruising van Zuidtangent met Nieuwe Schipholweg en Langebrug
39 voorkomt dit. Ook vindt D66 dat juist een Zuidtangenttunnel de door ons gewilde Mariatunnel (tpv de
40 Buitenrustbruggen) voor auto- en lijnbusverkeer binnen bereik brengt. De huidige verbinding

41 overschrijdt alle fijnstofwaarden en brengt daar de gezondheid van omwonenden in gevaar. Dit laatste
42 weegt voor D66 zó zwaar, dat ook de mogelijkheid van een toltunnel aldaar, onderzocht moet worden.

43 **7.6 Fietssnelweg naar Zuid-As Amsterdam**

44 Het Rijk subsidieert een aantal fietssnelwegen. Gezien het feit dat er een forse forensenstroom
45 Haarlem – Zuid-As Amsterdam is, zou deze verbinding als fietssnelweg zeker in aanmerking komen.
46 De stormachtige ontwikkeling van de elektrische fiets garandeert het succes van een dergelijke
47 obstakelarme fietsroute.

48 **7.7 Fiets als natransport voor de trein**

49 Veel forensen zullen aangewezen blijven op bus en trein. De neergaande busspiraal is tot stand
50 gebracht dankzij onder andere de ZuidTangent. Het aandeel van de trein kan verbeterd worden door
51 voor- en natransport beter te organiseren. Vooral aan de noordzijde van het NS-station is nog veel te
52 verbeteren, zowel wat betreft de fietsenstalling als het op- en afhalen van reizigers met de auto. Dit
53 willen wij verbeteren,

54 **7.8 Zwaar vrachtverkeer niet in binnenstad**

55 De laatste jaren zijn er fatale ongevallen geweest rond afslaand vrachtverkeer. Grote gelede
56 vrachtwagens en kwetsbare fietsers gaan slecht samen in de drukke stad. Beiden zijn niet weg te
57 denken, de stad moet bevoorrad worden. Maar lang en zwaar vrachtverkeer moet zich veilig door de
58 binnenstad bewegen binnen vroege venstertijden.

59 **7.9 Regionaal**

60 De bereikbaarheid van Haarlem is ook een zaak van de Provincie. De zogenaamde Velsersboog moet
61 snel gerealiseerd worden. Hoewel tegen de wens van D66 de tunnel voor de ZuidTangent voorlopig
62 van de baan lijkt, zal D66 moeite doen om de provinciale subsidie van € 100 miljoen voor de OV-
63 bereikbaarheid van Haarlem beschikbaar te houden.

64 **Doelstellingen**

- 65 • Bereikbaarheidsfonds in ere herstellen
- 66 • Fietssnelweg naar Zuid-As Amsterdam
- 67 • Verbeteren mogelijkheden van fiets als natransport voor de trein
- 68 • Vroege venstertijden voor land en zwaar vrachtverkeer

69

HOOFDSTUK 8 VEILIGHEID

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1 **8.1 Schoon Heel & Veilig**

2 Haarlem is een veilige stad, afgaand op de misdaadcijfers. Toch zijn er nog te veel situaties waarin
3 burgers zich bepaald niet op hun gemak voelen. In het ergste geval durven oudere Haarlemmers 's
4 avonds de straat niet meer op, wat kan leiden tot vereenzaming. De politiek kan dat gevoel van
5 onveiligheid niet altijd wegnemen. Soms kan dat echter wél. Een schone, verzorgde stad 'voelt'
6 veiliger aan. Een ouderwetse wijkagent draagt ook bij tot het veiligheidsgevoel. Ook moeten we af van
7 de vanzelfsprekendheid waarmee gasten na het uitgaan de nachtrust van bewoners van de binnenstad
8 verstoren. Het moet gezegd: D66 vindt dat er hard wordt gewerkt aan een veiliger stad. Wij
9 onderschrijven de afspraken gemaakt door horeca, politie en Openbaar Ministerie in het
10 Actieprogramma "uitgaan in Haarlem". D66 staat geen verruiming van de sluitingstijden voor.
11 Uiteraard zijn wij tegen cameracontrole van de openbare ruimte.

12 In de woonwijken rond het centrum speelt, gelukkig niet al te vaak, iets anders. Kleine groepen
13 hangjongeren menen, vaak uit verveling, dat zij het voor het zeggen hebben. Mensen voelen zich
14 bedreigd door deze houding. D66 is aan de ene kant voor een harde lijn, aan de andere kant moeten we
15 onderkennen dat Haarlem onvoldoende te bieden heeft voor deze leeftijdsgroep, niet alleen op gebied
16 van ontspanning, maar ook op het gebied van leerplekken, en laaggeschoold werk.

17 **8.2 Lik Op Stuk!**

18 Voor de bestrijding van vandalisme is D66 voorstander van het lik-op-stuk-beleid. Daders en hun
19 ouders dienen onmiddellijk aansprakelijk te worden gesteld voor de schade. Het gemeentebestuur moet
20 kritisch zijn en het gedoogbeleid minimaliseren. Er moeten ook afdoende begeleidingsmogelijkheden
21 zijn om mensen die afglijden weer in goede banen te krijgen. Ook dienen er voldoende leerplekken en
22 ontspanningsmogelijkheden te zijn. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en dient duidelijk te
23 werken aan handhaving. Het herstel van vertrouwen in de overheid moet verworven worden.

24 **8.3 Milieu is overstijgend aan veiligheid**

25 Belangrijk eveneens voor de veiligheid is dat we geen gezondheidsrisico's lopen door onze omgeving.
26 Milieu is daarom dus overstijgend aan veiligheid. Daarnaast moet zorgvuldig worden omgegaan met
27 onze verkeersveiligheid, vooral bij vliegverkeer boven en wegverkeer langs ons. We zien dat de
28 regionale rampenbestrijding steeds professioneler wordt. Dat juicht D66 toe.

29 D66 heeft geen betuttelende houding ten aanzien van prostitutie. Maar het is een feit dat deze branche
30 gevoelig is voor mensenwaardige praktijken. De wet moet strak worden gehandhaafd. D66 zal de
31 burgemeester verzoeken hier meer voor vrij te maken.

32 **Doelstellingen**

- 33 • Het aantal verkeerslachtoffers daalt elk jaar
- 34 • Verkeersveiligheid rondom de scholen moet optimaal zijn
- 35 • De normen over aanrijdtijden worden gehaald

HOOFDSTUK 9 CULTUUR, SPORT EN RECREATIE

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1 9.1 *Haarlem blijft zich onderscheiden*

2 Cultuur, sport en recreatie, dat zijn bij uitstek zaken waarmee Haarlem zich economisch kan profileren.
3 Met onze monumentale binnenstad, watersportfaciliteiten en (top-)sportvoorzieningen is Haarlem een
4 aantrekkelijke stad om business to business te bedrijven, om hooggeschoold personeel te huisvesten.
5 Maar vooral, om in te wonen.

6 9.2 *Betaald voetbal*

7 D66 staat, zeker op basis van recente onderzoeken, ambivalent tegenover de bestaansmogelijkheden
8 van de betaald voetbal organisatie HFC Haarlem. We zijn van mening dat we als huisbaas van het
9 stadion aan de Jan Gijzenkade onze onderhoudsverplichtingen moeten nakomen, maar we zijn tegen
10 het met overheidsgeld steunen van betaald voetbal. D66 is tegen een nieuw voetbalstadion. Vroeg of
11 laat voelt Haarlem zich dan verplicht de tekorten aan te vullen en onze stad kan dat financieel niet
12 dragen.

13 9.3 *Cultuur mag wat kosten*

14 Naast Amsterdam slaagt Haarlem er toch in om een breed cultuuraanbod te bieden. Maar alle
15 onderzoek wijst uit dat met name evenementen en een ruim cultuuraanbod in hoge mate bijdragen tot
16 het geluksgevoel van de Haarlemmer. D66 vindt dat die kwaliteit van leven best wat mag kosten. Maar
17 we vinden ook dat, als iedereen ten gevolge van het rijksbeleid moet inleveren, we geen uitzondering
18 kunnen maken voor de podia. D66 zal zich tot het maximale inzetten om de podia alle dagen in de
19 week open te houden. De bibliotheken moeten van bezuinigingen worden gevrijwaard. Alles begint
20 immers met het toegankelijk maken van kennis .

21 9.4 *Wereld Erfgoedlijst*

22 Haarlem doet te weinig als het gaat om onze monumentale binnenstad. Dat is niet enkel een kwestie
23 van geld. Bestaande wetten die eigenaren, de gemeente zelf niet uitgezonderd, verplichten tot het
24 onderhoud aan Rijksmonumenten moeten strakker worden gehandhaafd. Ideaal gesproken zouden de
25 monumenten in onze stad zo goed onderhouden moeten zijn dat we een aanvraag voor een plek op de
26 Unesco Wereld Erfgoedlijst kunnen overwegen.

27 9.5 *Olympische Spelen*

28 Haarlem heeft uitstekende voorzieningen op gebied van de Olympische sporten honkbal, judo en
29 badminton. Wat D66 betreft doen we als Metropoolregio Amsterdam een poging de Olympische
30 Spelen in 2028 naar Nederland te halen.

31 *Doelstellingen*

- 32 • Geen nieuw voetbalstadion
- 33 • Podia alle dagen in de week open
- 34 • Als metropoolregio spannen we ons in de Olympische Spelen in 2028 naar Nederland te halen

HOOFDSTUK 10 GEMEENTELIJKE DIENSTVERLENING

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1 *10.1 Eerste Klas Dienstverlener*

2 D66 gelooft in het vermogen van de Haarlemmer om niet altijd naar de lokale overheid te kijken, maar
3 ook zelf de handen uit de mouwen te steken. De Haarlemmer, die eerst vraagt “kan ik het zelf doen, of
4 ben ik hiervoor echt afhankelijk van de gemeente?” Maar sommige taken zijn echt voorbehouden aan
5 de gemeente. En die taken moeten dan ook zo goed mogelijk verricht worden.

6 Bij de kerntaken van de gemeente gaat het in de meeste gevallen om paspoorten, rijbewijzen,
7 uitkeringen, bouw aanvragen, inlichtingen, kortom loketfuncties. Die moeten in beginsel gestroomlijnd
8 worden uitgevoerd

9 Vaak gaat het om taken die niet alleen vóór de burger uitgevoerd worden, maar ook in samenspraak
10 mét de burger. D66 vindt dat er op het gebied van participatie een wereld te winnen valt. Dat is zelden
11 een kwestie van geld en/of ingewikkelde procedures, maar bijna altijd een kwestie van bestuurlijke
12 cultuur. Het bestuur moet de Haarlemmer meer serieus nemen, de Haarlemmer moet meer begrip op
13 kunnen brengen voor het gegeven dat we in een dichte stad leven waar met de ruimte gewoekerd moet
14 worden. In een constructieve samenwerking tussen bestuur en burger moet er een cultuur van
15 wederzijds begrip komen. Een glasheldere besluitvorming, zonder verborgen agenda en zonder
16 bestuurlijke prestige, maar ook zonder het doen van loze beloftes, kan volgens D66 hiervoor de basis
17 leggen.

18 Democratisch opererende wijkraden vormen voor D66 een belangrijke functie in de communicatie
19 tussen bestuur en burger, zeker bij wijkomvattende projecten. Wat D66 betreft zitten de
20 wijkraadvoorzitters bij de raadscommissies aan tafel, als het om hun wijk gaat. Ook dat ziet D66 als
21 “geloven in de eigen kracht” van Haarlemmers.

22 Burgerinitiatief en raadplegend referendum hebben aangetoond belangrijke instrumenten te zijn die tot
23 verbetering van onze leefomgeving kunnen leiden. Het recht op burgerinitiatief betekent ook dat het
24 bestuur het burgerinitiatief serieus moet uitwerken. Het recht op referendum betekent dat het bestuur
25 daar niet angstvallig tegenover moet staan, en raadgevend of niet, D66 vindt dat bij voldoende opkomst
26 de uitslag van een referendum gerespecteerd moet worden.

27 *Doelstellingen*

- 28 • Gemeente Haarlem wordt een eerste klas dienstverlener
- 29 • Haarlem moet haar klanten keuzevrijheid bieden
- 30 • Digitale dienstverlening is de klant behulpzaam.
- 31 • Doorgaan met de wijkcontracten
- 32 • Blijven investeren in bestuurlijke cultuuromslag.
- 33 • Niet vaker, wel beter participeren met de burger

34

HOOFDSTUK 11 GEMEENTEFINANCIËN EN BELASTINGEN

(Dit thema wordt voorafgegaan van een niet amendeerbare inleiding. Deze inleiding volgt tijdens de eindredactie obv de door de AAV goedgekeurde inhoud van dit thema)

1 *11.1 Vaste schuld*

2 Elke stad heeft nu eenmaal een vaste schuld. Helaas bedraagt de vaste schuld van Haarlem over niet al
3 te lange tijd ongeveer een half miljard euro, veel te hoog. Jaarlijks betalen we circa € 20 miljoen aan
4 rente, bijna evenveel als aan de Onroerend Zaakbelasting OZB binnenkomt. Dat is dweilen met de
5 kraan open. Een vaste schuld van 200 miljoen euro is aanvaardbaar voor een stad die de financiën goed
6 op orde heeft. D66 wil in 20 jaar tijd de vaste schuld met 10 miljoen euro per jaar afbouwen.

7 Onze stad ziet zich daarbij geconfronteerd met de landelijke politiek om een groot deel van de
8 bezuinigingen bij de gemeentes neer te leggen. Voor Haarlem betekent dat: een extra bezuiniging van 5
9 miljoen rond 2012, 10 miljoen rond 2013, tot aan ongeveer 30 miljoen euro rond 2016. Tel daarbij de
10 aflossing van onze vaste schuld van bijna een half miljard euro met ongeveer 10 miljoen euro per jaar,
11 en elke Haarlemmer ziet dat er vele moeilijke maatregelen getroffen moeten worden. Met uitzondering
12 van onderwijs en met uitzondering van de positie van de allerzwaksten, zal D66 de
13 verantwoordelijkheid voor het nemen van dergelijke maatregelen niet uit de weg gaan, op geen enkel
14 gebied.

15 Linksom of rechtsom zullen we ons als overheid alleen met werkelijke kerntaken kunnen bezighouden.
16 De grootte van de organisatie zal van 1150 fte anno 2010 naar uiteindelijk 950 fte in 2015 moeten
17 komen te liggen zonder dat daarbij weer (veel duurdere) externe adviseurs worden ingeschakeld. Pas
18 als er daadwerkelijk politieke stappen zijn ondernomen om tot een financieel gezond Haarlem te
19 komen, vindt D66 dat we in de vorm van een hogere OZB van burger en ondernemer een extra bijdrage
20 mogen vragen. De gemeentelijke vaste lasten moeten daarbij rond het landelijk gemiddelde van
21 vergelijkbare steden blijven.

22 *11.2 Onderhoud*

23 Het is de gemakkelijkste en tegelijk de meest onverstandige weg om te bezuinigen op onderhoud aan
24 wegen, bruggen, verkeersinstallaties, kades en groenvoorzieningen in de stad. Net als met de goten en
25 kozijnen van een huis geldt dat een paar jaar niet onderhouden betekent dat het daarna helemaal
26 vervangen moet worden. Op zich zijn er, met steun van D66, voldoende middelen beschikbaar om het
27 achterstallig onderhoud aan te pakken. De snelheid waarmee het onderhoud wordt verricht, kan echter
28 beter.

29 *11.3 Financiële paragraaf*

30 Vermelde bedragen zijn uitgedrukt in miljoen euro. Aangezien de te verwachten taakstelling opgelegd
31 door het Rijk zich voor zover bekend tot in 2018 uitstrekt is die periode in het overzicht opgenomen.
32 Ook de aflossing met 10 miljoen per jaar van de vaste schuld is in het overzicht opgenomen.

33 Tot en met 2014 zal er, verspreid over de collegeperiode voor een bedrag van 50 miljoen euro
34 bezuinigd moeten worden. Dat is onontkoombaar, tenzij wij de toekomstige generatie met een nog
35 hogere schuld willen opzadelen.

36 In de kolommen daaronder staat aangegeven dat D66 op alle terreinen zal moeten bezuinigen. Tevens
37 zal er kritisch naar het investeringsplan gekeken moeten worden. Ondanks deze impopulaire maar
38 noodzakelijke bezuinigingen resteert er een taakstelling van 10 miljoen euro, waaraan wij in ons

39 programma nog geen invulling hebben kunnen geven. Ook wij kunnen immers geen ijzer met handen
40 breken.

41 *Doelstellingen*

- 42 • Vaste schuld neemt met 35-40 miljoen af (gelijk aan ca 10% van de vaste schuld)
- 43 • De door het Rijk opgelegde bezuinigingen worden meteen in de begroting verwerkt en niet
44 naar toekomstige generaties doorgeschoven.

jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Onvermijdbaar:								
Aflossen schuld	-5	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10
Rijksbezuiniging			-5	-10	-15	-20	-25	-30
Totaal	-5	-10	-15	-20	-25	-30	-35	-40
Over collegeperiode				-50				-130
Opbrengsten + bezuinigingen voorstel D66								
Parkeeropbrengst	0,5	1,0	1,5	2,0	opb			
OZB	0,8	1,6	2,4	3,2	opb			
Welzijn en zorg		0,6	0,6	0,6	bez			
Onderwijs en Sport	0,0	0,0	0,0	0,0	bez			
Cultuur, toerisme	0,0	1,6	1,6	1,6	bez			
Organisatie	0,0	1,7	3,4	5,1	bez			
subtotaal	0,8	6,5	8,0	10,5				
Totaal				-30,8				
Te schrappen investerings 2012- 2016				-10,0				
NTB taakstelling				10,0				

45 (getallen x 1.000)